

Gyógypedagógiai kihívások a felnőttkorban

Tóth Adrienn Anita
anita.adrienn.toth@gmail.com

Kihívások kezdetben

- Mi történt?
 - Milyen állapottal szembesülünk? Korához képest mit tud, mit nem tud gyermekünk?
 - Min tudunk változtatni?
 - Milyen lehetőségünk van ehhez?
 - Milyen szakemberekkel, intézményekkel kerülünk kapcsolatba?
 - Biztosan fogyatékos az én gyermekem?
 - Mi okozta a problémát, annak milyen következményei vannak?
-
- Erőforrás
 - Családi dinamika
 - Logisztika

Kihívások a gyermekkorban

- Diagnózis elfogadása, megértése
- Mit tehetünk most?
- Terápiás lehetőségek
- Intézmény választás
- Hol tartunk most a mozgásállapotban, milyen fejlődés várható?
- Milyen erőforrásaink vannak?
- Milyen szociális hálónk van?
- Milyen segédeszközöket használjunk?
- Műtéti beavatkozások?
- Gyógyszerelés

Diagnózisok

Mozgásállapot szempontjából

- petyhüdt bénulások
- ortopédiai elváltozások
- **agykárosodás utáni rendellenességek**
- amputáció
- végtaghiányos fejlődési rendellenességek

A kóros agyfejlődés tüneteit két fő csoportra oszthatjuk:

1. Az agy kóros fejlődése létrehozhat olyan jelenségeket, melyek egyáltalán nem szerepelnek a kialakuló humán funkciók programjában. Pl.: epilepszia
2. A genetikai programban szereplő humánspecifikus funkciók **kibontakozásának** programjában enyhébb vagy súlyosabb kóros átalakulás mehet végbe.

Az idő szerepe a korai időszakban

- Agyi plaszticitás
- Korai intervenció
- Egymásra épülő folyamatok, készségek, képességek, struktúrák
- Szoros kölcsönhatásban lévő rendszerek, mechanizmusok

Ahogy a tipikus agy érésében, úgy az atipikus agy érésében sem található azonosság, legfeljebb hasonlóság!

Az agy érését nem lehet megállítani, ez a tipikus vagy a nem tipikus irányban szakadatlanul folyik!

Központi idegrendszeri sérülések - nehézségek, problémák

- athetosis
- ataxia
- izomtónus eloszlási zavarok
- ízületi mozgásterjedelem csökkenése
- kontraktúrák
- mozgáskoordinációs nehézségek
- mozgástervezésének zavara
- szenzoros integrációs zavar
- ortopédiai elváltozások
- segédeszköz kiválasztása
- műtétek

Egyéb társuló egészségügyi problémák

- Szív-és keringési rendellenességek
- Légzés, vitálkapacitás, felsőlégúti problémák
- Táplálkozási nehézségek, nyelési nehézségek
- Fogászati nehézségek
- Inkontinencia – katéter – húgyúti infekciók, vese problémák
- SHUNT
- PEG
- Felfekvés
- EPILEPSZIA
- Alvási nehézségek
- Allergiák

Forrás: <https://szondataplalas.hu/szondataplalas-lepesei-es-gyakorlati-tanacsok>

Gyógypedagógiai szempont

- a tartó vagy mozgató szervrendszer struktúrájának vagy funkciójának sérülése/hiánya következtében a fizikai teljesítőképesség megváltozása miatt az életkori tevékenység végzésében maradandóan korlátozottak
- nevelésük, személyiségfejlődésük átmenetileg vagy tartósan speciális feltételeket, eljárásokat igényel
- az élet bármelyik szakaszában felléphet → veleszületett vagy későbbi életkorban szerzett (baleset/betegség) → megtanult mozgásfunkciók részleges vagy teljes elvesztése → **más életminőség alakul ki**

Súlyosan, halmozottan...

„A súlyos fogyatékoság meghatározásában a súlyos jelző elsősorban arra utal, hogy a diagnosztizált sérülés, károsodás olyan akadályozó tényezővé válik, amely **tartósan, maradandóan, véglegesen és jelentős mértékben** nehezíti, akadályozza, gátolja a különböző funkciók zökkenőmentes kialakulását vagy fejlődését.”

(Márkus, 2009, pp. 36).

A halmozott kifejezés pedig azt takarja, hogy „azonos vagy eltérő időben két vagy több, egymással nem közvetlen oki kapcsolatban álló különböző sérülés, károsodás keletkezett.”

(Márkus, 2009, pp. 36)

új minőség

Komplex fogyatékoság fogalma

Minőségi faktorai:

- Biológiai
- Fiziológiai
- Szomatofunkcionális
- Tanulási
- Fejlődési
- Szubjektív önértékelés
- Társadalmi

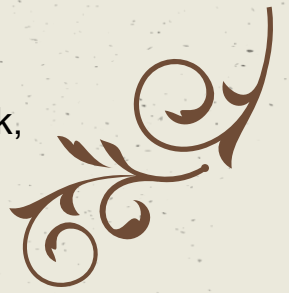
Nagymozgások

Finommotorika, manipuláció
Felső végtagok funkciói
Járás
Koordináció és egyensúly
Testséma
Lateralitás-dominancia
Téri tájékozódás

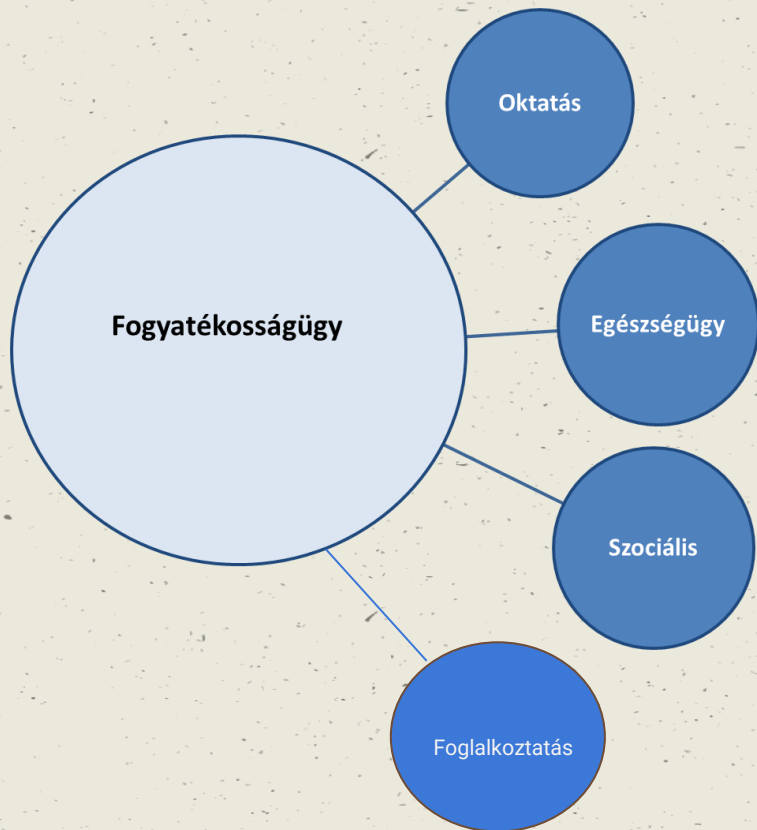
ÖNELLÁTÁS

Diagnózis, egészségügy - orvosi modell
Támogatási szükséglet - emberi jogi modell

A tünetek az idő
előrehaladtával
kifejezettebbé válnak,
válhatnak.

Hangsúlyok változása rendszerszinten

Felnőtt élet kihívásai

Miért?

- Jelen állapot fenntartása, képességek megtartása
- Másodlagos deformitások elkerülése, kompenzálása
- Tartásjavítás
- Állóképesség növelése
- Megfelelő testsúly
- Finommotorika, manipuláció fejlesztése
- Koordináció, mozgástervezés javítása
- Önállóság, önindította mozgások; mindennapi életvitelhez kapcsolódó mozgások fejlesztése, kompenzálás, adaptálás
- Optimális testhelyzetek, korrekciós testhelyzetek
- Passzív átmozgatás, masszázs
- Életminőség javítása

És még:

- Élethosszig tartó agyi plaszticitás
- Stressztűrés

Gondozók testi épsége!!!

Köszönöm a figyelmet!

